

Zitting 1979–1980

16 130

Schrapping van de artikelen 585, 9° en 768 en in verband daarmee wijziging van de artikelen 769 en 770 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering

Nr. 3

MEMORIE VAN TOELICHTING

Bij Koninklijke Boodschap van 1 juni 1979 is aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal een ontwerp van wet (nr. 15 605) aangeboden, dat strekt tot wijziging van artikel 768 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering betreffende de conservatoire gijzeling van vreemdelingen die geen vast verblijf in Nederland hebben. Deze wijziging heeft ten doel buiten twijfel te stellen dat ook de schuldenaar wiens conservatoire gijzeling overeenkomstig artikel 768 is bevolen, ingevolge artikel 611 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering een beroep kan doen op onmacht tot voldoening van de verplichting waarvoor gijzeling is bevolen. Indiening van dat wetsontwerp vond plaats om uitvoering te geven aan een door mij tijdens de beraadslaging in de Tweede Kamer der Staten-Generaal over het ontwerp van Rijkswet tot goedkeuring van het op 19 december 1966 tot stand gekomen Internationale Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten met bijbehorend Protocol (Trb. 1969, 99; 1970, 52; 1975, 60) nr. 13 932 (R 1037) gedane toezegging.

Nadat de vaste Commissie voor Justitie met betrekking tot wetsontwerp nr. 15 605 op 29 augustus 1979 een blanco-verslag tevens eindverslag, had vastgesteld, werd dit wetsontwerp vóór de vastgestelde datum van behandeling op 16 oktober 1979 door de Tweede Kamer van de agenda afgevoerd.

Dit uitstel van behandeling houdt verband met de omstandigheid dat inmiddels de Algemene Raad van de Nederlandse Orde van Advocaten bij brief van 23 september 1979 aan de leden van de vaste Commissie voor Justitie van de Tweede Kamer een advies heeft toegezonden, opgesteld door de Adviescommissie Vreemdelingenrecht van de Orde, met welk advies de Algemene Raad zich blijkt te kunnen verenigen.

In dat advies wordt schrapping van artikel 768 Rv. bepleit omdat dit artikel, ondanks de door voormeld wetsontwerp beoogde verbetering van rechtsbescherming, in tweeërlei opzicht discriminatoir wordt geacht ten aanzien van vreemdelingen. Enerzijds omdat dit conservatoire dwangmiddel alleen kan worden gebruikt door Nederlandse schuldeisers en anderzijds omdat het alleen tegen vreemdelingen (zonder vast verblijf in Nederland) kan worden toegepast.

Mede naar aanleiding van dat advies heb ik voormeld wetsontwerp nr. 15 605 opnieuw in overweging genomen. Deze heroverweging heeft mij tot de conclusie gebracht dat het gewenst is de indiening van een nieuw wetsontwerp te bevorderen. In de eerste plaats om schrapping van artikel 768 Rv. voor te stellen en voorts ook om, in samenhang daarmee, artikel 585, 9° Rv. te doen vervallen, welk artikel eveneens betrekking heeft op (executoriale) gijzeling van vreemdelingen.

Het in het thans voorliggende wetsontwerp gedane voorstel tot schrapping van artikel 768 Rv. berust enerzijds op de overweging dat erkend moet worden dat dit artikel – in verband met bovenomschreven verschil in behandeling van vreemdelingen en Nederlanders – een met het non-discriminatiebeginsel van artikel 26 van voormeld Internationaal Verdrag van 1966 strijdige regeling van de conservatoire gijzeling bevat. Anderzijds berust dit voorstel op de overweging dat opheffing van dit verschil in behandeling door artikel 768 Rv. in het algemeen van toepassing te doen zijn op al degenen die geen vast verblijf in Nederland hebben, een te ver gaande uitbreiding van het toepassingsgebied van de gijzeling zou inhouden. Artikel 768 Rv. houdt immers in dat voor alle soorten van contractuele schulden, met name ook geldschulden, conservatoir gegijzeld kan worden. In het algemeen echter is volgens het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering gijzeling wegens geldschulden slechts mogelijk in verband met niet-nakoming van de in artikel 598a Rv. omschreven specifieke wettelijke verplichtingen tot levensonderhoud c.a. en wegens verhaal van bijdragen ingevolge de Algemene Bijstandswet. Uitbreiding van de mogelijkheid van gijzeling wegens geldschulden buiten dat beperkte kader van urgent te achten periodieke betalingsverplichtingen acht ik niet gewenst. Daar komt nog bij dat ook de met het conservatoire karakter van dit dwangmiddel samenhangende, van de gewone procesgang afwijkende, wijze waarop conservatoire gijzeling kan worden bevolen, meer voor schrapping dan voor uitbreiding van dit artikel pleit.

Bovengenoemde argumenten voor schrapping kunnen, mutatis mutandis, ook worden aangevoerd met betrekking tot artikel 585, 9° Rv., dat eveneens, in afwijking van de algemeen geldende regeling, executoriale gijzeling van vreemdelingen die geen vast verblijf hebben in Nederland, mogelijk maakt voor alle soorten van opeisbare schulden jegens Nederlanders.

Het voorstel tot schrapping van artikel 768 Rv. ten slotte maakt aanpassing van de artikelen 769 en 770 Rv. noodzakelijk.

In verband met de voorlegging van het onderhavige wetsontwerp ben ik voornemens aan de Koningin machtiging te verzoeken wetsontwerp nr. 15 605 in te trekken, indien en zodra het onderhavige wetsvoorstel kracht van wet zal hebben verkregen.

De Minister van Justitie,
J. de Ruiter